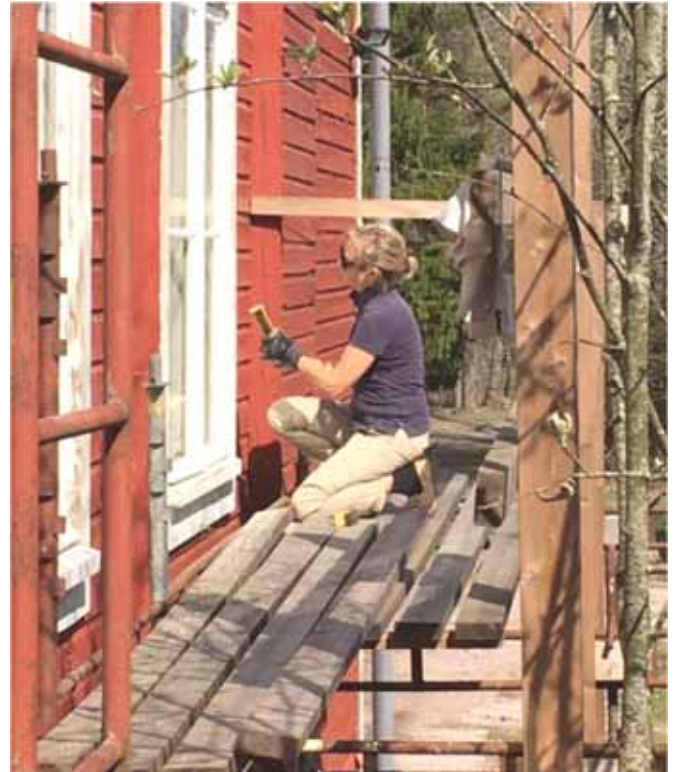
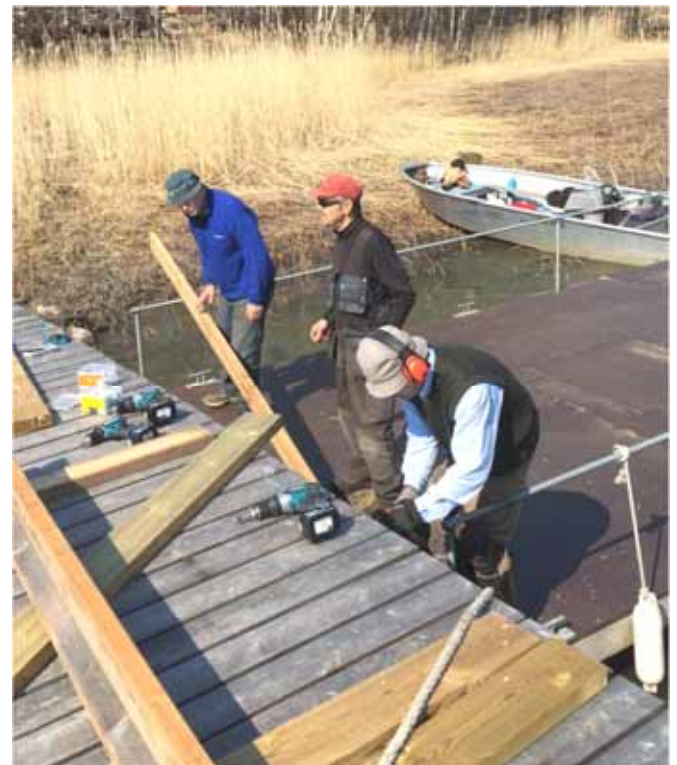

VASSBUKEN

1/2019

**SOMMARENS
PROGRAM
OCH MYCKET
ANNAT!**

PORKALA UNGDOMSFÖRENING R.F.
SOMMARNUMMER

Styrelsen

Ordförande:

Gun Weckman

tel: 050 487 2238

epost: [gun.weckman\(at\)gmail.com](mailto:gun.weckman(at)gmail.com)

Viceordförande:

Anita Löfgren

tel: 050 562 5413

epost: [anita.lofgren1\(at\)icloud.com](mailto:anita.lofgren1(at)icloud.com)

Sekreterare

Agneta Brenner

tel: 050 3571 418

epost: [agneta.brenner\(at\)gmail.com](mailto:agneta.brenner(at)gmail.com)

Kassör:

Susanna Holm

050 4273 526

epost: [holm.sussi\(at\)gmail.com](mailto:holm.sussi(at)gmail.com)

Ledamot:

Magdalena Häggström

tel: 040 505 3762

Ledamot:

Annika Niemimaa

tel: 040 757 8169

Ledamot:

Erik Uddström

040 5868 645

Rigårdsnäs

Intendent (uthyrning):

Jyrki Tolvanen

Tel: 0500 608 354

epost: [juraustolvanen\(at\)gmail.com](mailto:juraustolvanen(at)gmail.com)

Adress:

Porkalavägen 1710

02480 Kyrkslätt

www.porkalauf.fi

Bankkonto

Aktia IBAN FI 8440 5520 4000 1580,

BIC HELSFIHH

Vassbuken 1/2019

Utgivningsdatum: 8.5.2019

Ansvarig utgivare: Styrelsen

Layout, redaktion: Patrick Eriksson

Fotografier: Se bildtexterna

Pärmbilden: Talkolördagen 27.4.2019

(foto: Anita Löfgren och Marika Kuusakoski)

KÄRA PUF-MEDLEMMAR!

Vilken vårexpllosion vi har fått uppleva i år! Sällan har det varit så grönt och så många tidigt blommande vårblommor som i år. Personligen njuter jag stort av vårtiden i april och maj då naturen vaknar upp med härlig grönska och superaktivt fågelliv både på land och till havs. Det är härligt att njuta av tanken att hela sommaren ännu finns framför en!

Ett tydligt vårtecken är ju också att olika vårtalkon hålls på Rigårdsnäs. Det första hölls faktiskt redan 16 mars då tvärbalkarna för bryggans trappa sattes på plats. Arbetet kunde med nöd och näppe utföras från isen. Följande talko lördagen 27 april hade rekordmånga flitiga deltagare. Det jobbades vidare med bl.a. trappavsatsen för bryggan, flaggstångens nedtagning för reparation och tvätt, och framtagnings av danslavan som stått välinpackad under vintern. Tack massor till er alla som deltog i talkot! Flera talkon kommer att hållas under maj månad i olika sammansättningar, planen är att också få utedasset i skick inför sommaren.

Styrelsen har igen jobbat under vintern med planering av program för sommaren. Det som hittills är fastslaget kan ni se i detta nummer på sidorna 13-15. Det blir igen en trevlig mix av musik och sång, sommarfest, två olika teatertillfällen (Rampfeber och Skärgårdsteatern), utfärd och konsthappening.

Föreningens årsmöte hålls lördagen 25 maj kl 12.00 på Rigårdsnäs.

Det är glädjande att få in fina artiklar till Vassbuken av er medlemmar! Jag hoppas att flera av er i framtiden tar modet till er och skickar in artiklar, gärna med anknytning till livet på Porkala Udd.

Jag önskar er alla en härlig fortsättning på våren och en skön och avkopplande sommar i Puffens tecken!

Gun

Följ oss på
www.porkalauf.fi
Vi är också på
Facebook!

Porkala gamla folkskola på fastigheten
Skolberga har adressen Porkalavägen 1826.
(Foto: ur boken Porkala - byn vid havet)

Porkala Marin har under åren blivit allt populärare
som gästhamn och samlingsplats. Trots det har
butikens de senaste åren fört en tynande tillvaro.
Vassbukens redaktion hoppas att butiken nu skall
få en ansiktslyftning och framför allt ett bättre
varusortiment!
(Foto: Patrick Eriksson)

Medlemsavgifts-
blanketten är bifogad.
Frivilliga **donationer**
tas emot med stor
tacksamhet!

Gamla folkskolan fick ny ägare

Kyrksläotts kommunstyrelse har under våren sålt Porkala gamla folkskola till företagarna Petri Ahlroth och Marita Arvela. Inköpspriset var 136 000 euro för den gamla skolbyggnaden och därtill hörande fastighet på ca 6 200 m². Enligt kommunstyrelsens protokoll är köparnas planer att renovera den gamla skolbyggnaden och bosätta sig där. Skolan blir både bostad och arbetsutrymmen.

Porkala folkskola inledde sin verksamhet till en början på Nedergård 1895. Skolhuset invigdes den 19 september 1897 på en tomt som hade skänkts av Karolina och Gustaf Häggström på Öfvergård. De senaste 40 åren har skolan varit uthyrd bl.a. till konstnären Zoltan Popovits.

Läs mera om folkskolan i Porkala uf:s böcker "Porkala - byn vid havet" och "Porkala - bygd i förvandling".

Porkala Marin fortsätter i Seapoints regi

Porkala Marin kommer denna sommar att skötas av företaget Juva Shipping Oy, som bl.a. driver bränslestationskedjan Seapoint, i vars namn både butiken och båthamnen administreras. Seapoint har ca ett dussin bränslestationer på sydkusten, bl.a. Barösund, Pellinge och Skifferholmen i Hfrs.

Bränslestationen öppnades redan i april, med nya bränsleautomater som är öppna dygnet runt. Kommunen har dessutom satsat på ett förnyat vattenreningssystem och nya elektriska aggregat.

www.juvashipping.fi

www.seapoint.fi

Restaurang Bryggan öppnar i maj

Restauratören Martin Granberg fortsätter också denna sommar med verksamheten på Restaurang Bryggan. Restaurangen öppnar redan i maj på weekenderna 17-19.5 och 24-26 och sedan mera regelbundet fr.o.m. 1 juni.

Martin hälsade till alla medlemmar och sade att han ser fram emot den kommande säsongen. Han berättade att de i år kommer att satsa också på somriga burgerrätter, bl.a. fiskburgare, pulled pork- och också vegeburgare.

Bord kan beställas redan nu, per telefon 040 566 3995.

www.isitcooking.fi

Adress för reparation av Porkalavägen

Styrelsen för Böle enskilda väglag beslöt den 28.3.2019 att samla in underskrifter i en adress där Porkalavägens dåliga skick skulle framföras till de ansvariga för skötseln av allmänna vägar. Vägen är i uruselt skick och groparna har redan nu orsakat skador på fordonen. Böle enskilda väglag ber alla som använder Porkalavägen att underteckna adressen som finns på nätet under adressen https://www.adressit.com/porkkalantie_kuntoon_nyt-porkalavagen_i_skick_nu. Böle enskilda väglag vidare befordrar sedan adressen till de berörda som handhar skötseln av vägarna, nämligen NTM-centralen i Nyland och till de nyvalda riksdagsmännen.

Då jag nu i 7 års tid haft min fasta bostad på Porkala udd, ville jag göra några reflexioner över tillvaron under vinterhalvåret ute i periferin (där vägen tar slut). Helt isolerad är man ju inte, det är inte långt till varken butiker och service i Kyrkslätt centrum eller teater och biograf i Helsingfors. Dessutom har vi efter flera års avbrott nu regelbunden bussförbindelse längs Porkalavägen till Kyrkslätt station.

Men vinterhalvåret har sin speciella charm. Det är den korta dagen, den ena dagen tystheten som följande dag ersätts med naturens ljud, vinden i trädtopparna, havets brus och bränningarna som bryter mot steniga stränder, det även den rena skymningen som tidigt övergår till ett mörker som bildar en kupa över min (och din) inskränkta värld, som dock sporadiskt bryts av en lysande måne och en fantastisk stjärnhimmel. Det är min pyttelilla värld där jag själv bestämmer om jag bjuder på stekt strömming med färskt brunnsvatten eller beuf seignant med ett glas rödvin som mognat i solen på Bordeaux' södersluttning.

Vinterhalvåret börjar då när sommarborna inte mera syns till och fåglarna flyttar och det sker när vattnet i vikarna börjar frysa, den första snön kommer och bustrarna dras upp på land. Det sker alltid i slutet av oktober eller i början av november, då in-träder vintertystnaden och lugnet lägger sig över bygden. Det stora lugnet kommer då när temperaturen närmar sig -20 grader, då rör sig ingen, inte ens vinden. Visst finns det alltid någon som bryter tystnaden, denna höst var det byggplatsen i Häggviken därifrån det ända till julen hördes den stora grävmaskinen schakta ännu en husgrund på området och tunga järnkättingar som rasslade då stenblock flyttades.

För att kolla läget över hur många hus kunde antas vara befolkade, körde jag i höstmörkret en vardagskväll i slutet av oktober längs den inre farleden från Pampskata österut och räknade ordentligt upplysta byggnader. Veldig många var det ej; sjöbevakningen, 1 hus på Tullandet, 1 på Kyrkogårdsön, byggplatsen i Häggviken, 2 byggnader i Källviken. Sen vände jag in till Bockfjärden som var totalt mörk. Denna bild sett från havet är säkert inte hela sanningen av antalet

hus i året runt bruk, alla syns inte ut till farleden. I mitt eget fall har jag inom en radie på 100 m 3 hus som bebos året runt. Det är glesbyggt, men här bor mera folk än man i första hand tror. Den närmaste platsen där man träffar bekanta är Prisma eller under veckoslutet på Gårdsboden.

Den första snön kom helt enligt väderleksrapporten i början av november. Snön kom i stora våta flingor och täckte in hela landskapet, skog, berg och klackar, hus och bryggor i snö vitt mjukt täcke som sträckte sig från vattenbrynet upp till de högsta trädtopparna. Det kalla, svarta höstvattnet stod i bjärt kontrast till det vita landskapet och himlens njugga gråa färg. Endast höstens gulnade vassruggar i vikarna påminde oss om den värme höstdagarna bjöd på.

Aldrig har Högholmens västra udde sett mer majestätisk ut, det höga berget, strandstenarna och klackarna helt inlindade i sin vita skrud.

Men följande dag hade snön till stora delar försvunnit.

Samma dag hade 22 svanar samlat sig på Bockfjärden, antagligen för att dra gemensamt till varmare trakter.

Det var då som den vit"svansade" havsörnen gjorde sina sista svävande turer ovanför Rigårdsnäs, för att sedan försvinna och har ej setts sen dess. Men i samma veva sprider sig ryktet om en ny fågel, "Angry Bird", som letar efter lämplig nästplats.

I början av december hade vi sällsynt lågt vattenstånd vilket förde med sig att sundets slammiga botten blottades på yttre sidan om vassen, rakt under mitt fönster. Medan jag beskådade detta, rörde sig något i vassen och tre uttrar, uppskattningsvis årets ungar, tog sig ut på det frusna bottenet. De trivdes där ett par timmar lekande med varandra, simmade emellanåt och klev tillbaka upp på "beachen". Sedan försvann de lika snabbt som de uppenbarade sig. Senare sågs utterspår på stranden.

Följande dag när jag kommer hem från butiken står en man mitt på vägen och hejdar mig. Du kan inte köra vidare, min bil blockerar vägen, kan du hjälpa mig? frågade mannen. Visst kunde jag det, men backen är brant och diken djupa så våra försök att flytta på bilen resulterade i att den gled ner i diket och lade sig på sidan...

Det passade mig, jag kunde köra hem med mina butikskassar. Mannen förstod att nu behövdes det bärgningsbil. Medan vi väntade på bärgningsbilen berättade han varför han förrirrat sig hit, han hade fått nys om uttrarna och skulle fotografera dem. Jag kunde bekräfta att jag även sett uttrarna. Jag lämnade utterskådaren att vänta på bärgningsbilen. Följande dag stod utterskådarens bil parkerad nedanför backen. Då han återvände till bilen berättade han att han tillbringat hela förmiddagen på "Hoods berg" dvs bergknallarna mitt emot Rigårdsnäs, där han kunde bevaka hela sundet ända till Eklunds bro, men inga uttrar hade visat sig. Uterskådaren tackade och önskade gott slut på året.

Föga anade jag då att jag några veckor senare på grund av ymnigt snöande, två gånger själv skulle glida ner i samma dike.

Årets vinter förde med sig mycket snö vilket betydde mycket gårdskarlensarbete. Snön var torr och yrde omkring tills den lade sig i drivor vilka kunde vara metertjocka och växte till sig på de mest omöjliga platser, till gårdskarlens förtrytelse. Snömängden

förhindrade även isbildningen i havet. Väderlekens frekventa växlingar förde med sig stora växlingar i vattennivån vilket hade som följd att vatten pressades upp på isen, särskilt i strandvattnen där den sedan frös till uppblandad med snö. Massan isolerade den underliggande isen som en styrox-platta. Havsvattnets ovanligt stora nivåväxlingar ökade naturligtvis strömningarna i sunden vilket underifrån försvagade isen. Det blev inte mycket skidat på isen denna vinter. Det var en dålig isvinter.

Dagarna blir så småningom längre och ljusare, en morgon märker man att man vaknar med solens uppgång och det hörs småfågelkvitter i buskarna. Den 1 mars flög de första två svanarna längs sundet. Men det är något som inte stämmer, det är vintertystnaden som ännu sitter i under veckan, trots att havet för det mesta svallar fritt och solen skiner. Det är "bustrarna" som ännu ligger kvar på stranden. Förrän de kommer i sjön vill det inte bli liv på udden.

Det kan bli en lång kall vår i år.

ÅRSMÖTESKALLELSE:

**Föreningens årsmöte
hålls lördagen den 25 maj kl. 12.00
på Rigårdsnäs, adress Porkalavägen 1710,
02480 Kyrkslätt**

På mötet behandlas stadgeenliga ärenden

ARVID MÖRNE - NYA VISOR

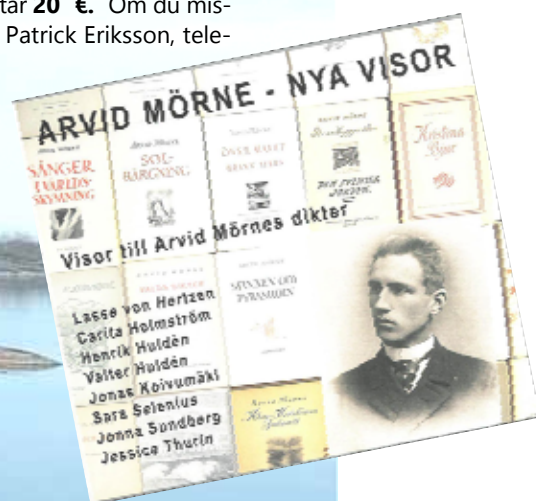
En unik kulturgärning är nu dokumenterad!

De fina visorna till dikter av Arvid Mörne som komponerades och uppfördes till Mörne-symposiet i augusti 2016 är nu förevigade på CD-skivan "Arvid Mörne - Nya Visor", utgiven sommaren 2018.

CD-skivan innehåller 14 nykomponerade visor, sjungna av de samma artisterna som hade komponerat dem. De flesta har ett enkelt melodiskt ackompanjemang, några har också bas, piano m.m. Melodierna är klara, klangfulla och sköna för örat!

CD:n säljs av **Porkala ungdomsförening r.f.** och kostar **20 €**. Om du missade att ge eller få den så kan du ännu beställa den av Patrick Eriksson, telefon: 0500 447 147, e-post: [pe\(at\)eriarc.fi](mailto:pe(at)eriarc.fi)

Missa inte fjolårets finaste skiva!

SOCIALA MEDIA FÖR PORKALA- OCH KYRKSLÄTTSBOR:

För er som finns med på Facebook, kolla gärna upp de här sidorna

Porkala uf: <https://www.facebook.com/porkalauf/>

Ankdammen i Kyrkslätt: <https://www.facebook.com/groups/Ankdammen.Kyrkslatt/>

Porkkalan kylät: <https://www.facebook.com/groups/1835489639902971/>

Lördagen den 8 juni kl. 15.00 Pihasoittajat kommer igen!

Fjolårets första konsert med Pihasoittajat på Rigårdsnäs blev en dundersuccé med en varm-hjärtad och fin konsert. Det var många som fick mersmak och ville höra mera av den sympatiska gruppen med sin varierande och finstämda musik som ofta växlar mellan finska och irländska folk-melodier.

Nu har vi en chans att njuta av Pihasoittajats fina musik igen när vi inleder säsongen med deras nya konsert på Rigårdsnäs.

Biljetter à 15 € kan köpas vid ingången.

Kaffeservering.

PIHASOITTAJAT

8.6.2019 KLO 15,
RIGÅRDSNÄS

PORKKALANTIE/ PORKALAVÄGEN 1710,
KIRKKONUMMI/ KYRKSLÄTT

LIPUT OVELTA/ BILJETTER
VID DÖRREN
Ä 15 €

JÄRJESTÄJÄ / ARRANGÖR:
PUF
PORKALA UNGDOMSFÖRENING R.F.,

Lördagen den 29 juni klo 14-17 Sommarfest

Det sägs att semestern inte börjar på riktigt förrän PUF:s sommarfest har hållits på Rigårdsnäs. Tja, vad vore våra somrar utan den traditionen som nu har hållits varje år ända sedan dess föreningen återupplivades 1986?

I år blir det igen en hejdundrande familjefest med ingen mindre än **Arne Alligator & Djungeltrumman!**

Alla år är välkomna!

Biljetter à 10 euro fås vid ingången.

Barn gratis.

Kaffeservering.

(Arne Alligator & Djungeltrumman börjar spela kl. 15.00)

Lördagen den 6 juli kl. 15.00 Teater Rampfeber

Sommarens pjäs "**Eftermiddag**" är skriven av **Susanne Ringell** och regisserad av **Marc Svahnström**. "Eftermiddag" är en sandig komedi, men också ett lyriskt drama, en upplevelse med tankvärdheter men som också lockar till många hjärtliga skratt. Det är en lång eftermiddag någonstans i Afrika och hettan dallrar. En boaorm har dränkts men ångesten sticker upp sitt huvud. I det främmande, när ingenting händer, ställs vi inför oss själva, våra rädslor, fördomar och tillkortakommanden. Två kvinnliga turister försöker föra en dialog, men hamnar i inre monologer med sej själva och blir dessutom ständigt avbrutna...

Biljetter vid ingången.

Kaffeservering.

Tisdagen den 16 juli kl. 13 Utfärd till Ådholmen

Sommarens båtutfärd går den här gången till **Stora Ådholmen** norr om Kantansfjärden, sydost om Vitsand. Den här gången är det **Johan och Agneta Brenner** som har bjudit in oss till sin vackra holme. De kommer också att berätta om holmens historia.

Beroende på vinden tar vi iland på östra eller norra sidan av holmen.

Enligt gammal tradition tar vi picknickkorgarna med!

Tilläggsuppgifter: Agneta Brenner, telefon 050 3571 418.

Tisdagen den 30 juli

Skärgårdsteatern

återkommer till

Rigårdsnäs!

Många av oss minns säkert när **Skärgårdsteatern** gästade oss för allra första gången sommaren 2014, det blev publikrekord i en fullsatt festsal på Rigårdsnäs med folk sittande ända ute i tamburen. Nu får vi äntligen besök av det glada teatergänget igen, den här gången med familjepjäsen **Jakob Dunderskägg**.

Jakob Dunderskägg är en familjepjäsa och den riktar sig främst till barn i åldern 7-11.

Jakob Dunderskägg är en fantasifull föreställning för hela familjen. Det är härligt med barnvakter. Hur skulle mam-mor och pappor annars hinna göra allt det roliga som bara vuxna får göra? För barn blir det extra härligt med barnvakter som flyger med paraply eller kanske en barnvakt som har varit sjörövare. Då är det kanske barnen som ändå har det roligast! Det är nämligen gamle sjörövaren Jakob Dunderskägg som knackar på dörren.

Jakob Dunderskägg är en föreställning utan åldersgräns; pjäsen baserar sig på Christina Anderssons barnböcker.

Sommaren 2019 firar både Skärgårdsteatern och Jakob Dunderskägg sina 50 år. Då ska det jublas på riktigt!

Dramatisering: ANNINA ENCKELL

Regi: VILLE SANDQVIST

Scenografi: LASSE IDMAN

Ljuddesign: NIKLAS NYBOM

Konceptidé & turnéproducent: MERI ANNA HULKKONEN

Skådespelare: LIDIA BÄCK, EMIL GRUDEM O EL HAYEK,
MERI ANNA HULKKONEN, ROBERT KOCK

Producenter: TOM REJSTRÖM, SAMUEL KARLSSON

Fredag 23 augusti kl 18

till söndag 25 augusti kl 18 Konst-

happening

på Rigårdsnäs

Hur skulle vi veta att sommaren tar slut om det inte fanns en **Konsthappening** på Rigårdsnäs? Konstnärerna **Erik Uddström** och **Pentti Aaltonen** bjuder igen på sin traditionella utställning, med Penttis finurliga tavlor och hantverk samt Eriks magiskt vackra fotografier.

Musik blir det också; med **Patrick Eriksson** på lördagen kl. 15 och med **Pentti Hildén** på söndagen kl. 15.

Därtill brukar det komma överraskningsgäster...

Fritt inträde.

Vårens första talkolördag inföll redan lördagen den 16 mars, då vi samlades för bygga ett trappsteg för att underlätta landstigning från mindre båtar.

Totti Kuusakoski kom redan förra sommaren på en utmärkt idé hur man kunde fästa ett långsgående trappsteg på sidan av bryggan. Sagt och gjort, vi samlades på Rigårdsnäs och konstaterade att det var i sista valet; isen såg redan ganska mörk och rutten ut.

Men skam den som ger sig, vi satt ut några plankor på isen och lyckades ganska bra även om undertecknad dråsade rätt igenom och fick ett hurtigt vinterbad. Ingen fara, det fanns ju starka karlar nära intill som snällt drog upp mig. Och när Erik Uddström förutseende nog hade en hel uppsättning varma kläder så var det ju bara att fortsätta.

Sällan har Sussi Holms varma kaffe ändå smakat så gott på Rigårdsnäs!

Trappsteget byggdes på tvärbalkar som fästes under de långsgående balkarna, på det sättet fick vi ett bra stöd för trappsteget.

Den 27 april samlades vi igen, denna gång nästan rekord när hela 15 personer ställde upp och hjälpte med allt som skulle göras. Här bredvid ser ni en bildkavalkad av hurtiga Puffare som krattade, städade, skrapade fönsterkarmar, tog ner flaggstången, tog bort presenningarna från danslavan och byggde vidare på bryggans trappa.

Det senaste talkot (i skrivande stund) hölls den 4 maj då arbetet med bryggans trappsteg slutfördes. Den soliga morgonen förbyttes snabbt i ett ymnigt snöfall, men de garvade gubbarna jobbade glatt på och fick sedan njuta av den goda maten som Jyrki Tolvanen den här gången hade bullat upp.

Länge leve Puffens talkoanda!

PS: Stort tack till Kirkkonummen pursiseura ry för lånet av arbetsflotten, den kom till stor hjälp!

Till vänster: 16.3.2019

Det nya trappstegets tvärbalkar var inte så lätta att montera i den sörjiga isen men roligt hade vi. Här börjar trappstegets plankor monteras.

Foto: Susanna Holm

Till höger: 27.4.2019

Här krattas det med fart,

bort med fjolårslöven!

Från vänster Ingelisa Wikholm,
Ika Kuusakoski och Maje Welin.

Foto: Patrick Eriksson

Till vänster: 27.4.2019

Kari Konsin och Erik Uddström
fångar krokodiler så det skall bli
tryggare att komma till bryggan.

Foto: Ika Kuusakoski

Till höger: 27.4.2019

Alla sätt är bra utom de dåliga!

Ingelisa Wikholm och Maje Welin
släpar elegant bort de gamla löven.

Foto: Patrick Eriksson

Till vänster: 4.5.2019

Talkogubbarna trotsar snöfallet
och kämpar vidare med bryggan.

Foto: Erik Uddström

Till höger: 27.4.2019

Annika Niemimaa drar ut spikar
från skyddspresenningens plankor.

Foto: Agneta Eriksson

OBS:
Nästa talkolördag
är redan
den 11 maj kl. 11.00
välkommen!

27.4.2019

Talko är inte bara hårt arbete och kamp mot väderleken. Här är en skön paus där Agneta Eriksson, Sandrine Siw From och Marika "Ika" Kuusakoski njuter av kaffet
Foto: Patrick Eriksson

27.4.2019

Maje blandar ihop "herr- och dambänkarna" med benägen hjälp av Jyrki (bilden nedan). Från vänster Maje Welin, Bengt Enoksson, Totti Kuusakoski, Kari Konsin, Erik Uddström och Patrick Eriksson
Foto: Agneta Eriksson

27.4.2019

Intendenten kopplar av i gott sällskap. Från vänster Annika Niemimaa, Ingelisa Wikholm, Jyrki Tolvanen och Anita Löfgren.
Foto: Patrick Eriksson

PS: Ännu hinner du med på vårens talkolördagar i det soliga vädret! Vi planerar att rusta upp utedassen ännu före sommaren. Följ med Puffens e-poster och hemsidorna!

Sommaren är tyvärr också fästingarnas tid. Trots sin minimala storlek anses fästingen numera vara Finlands farligaste djur, särskilt som de bakterier den smittar kan ge upphov till så svårtydda och varierande symptom att de kan vara omöjliga att härleda till fästingbett.

Borrelia är den vanligaste sjukdomen som sprids av fästingarna. Rebecca Pitkänen gjorde redan 1 april 2012 ett skolarbete i hälsokunskap i Hagelstamska skolan om Borrelia och vi publicerar det här i sin helhet, här finns mycket nyttig information att läsa om fästingen.

Inledning

Borrelia är en infektionssjukdom från en mikroorganism som överförs från blodsugande fästingar. Det är svårt att diagnostisera borrelia p.g.a. att symptomen är mycket varierande och förekommer olika från individ till individ. Det som är speciellt med borrelia är att sjukdomen är seg och den kan finnas i kroppen i tiotals år.

Jag vill berätta om denna sjukdom för att den är ganska ny och svår att upptäcka. Min mamma blev för några år sedan smittad men lyckligtvis blev hon frisk igen.

Fakta

Borrelia är alltså en bakteriell infektionssjukdom. Man får smittan via en mikroorganism som överförs via fästingar. Borrelia är en speciell bakterie som kallas för en Spirochete. Spirocheter är bland de äldsta bakterier som funnits på jorden och de är väldigt smarta och har lärt sig att överleva i vår miljö. De är spiralformade. Bakterien har en förmåga att försvinna in i blodomloppet dvs. bakterien går in i små blodkärl, där de "gömmar sig" och orsakar inflammation.

Borrelia bakterien Spirochete är spiralformad.

Sjukdomen borrelia är seg eftersom bakterien lurar människans immunsystem och kan därför sprida sig utan hinder.

Cirka 20% av fästingarna bär på Borrelia bakterier. Årligen insjuknar ca 3000 människor i Borrelia i Finland.

Under de senaste åren har sjukdomen ökat eller så har man idag bättre kunskaper om symptomen för att kunna ge rätt diagnos. För ett par tre år sedan visste jag inte ens att det finns en sjukdom som Borrelia.

Fästingen och Smittovägar

Det är alltså i huvudsak fästingar som sprider sjukdomen Borrelia. Som i sin tur fått smittan från smågnagare. Fästingar är parasiter som lever på blod. Fästingar har tre tillväxtstadier. Larv, nymf och vuxen. Vid varje stadie måste fästingen få en viss mängd näring (blod), genom att suga blod från ett djur eller en människa. När de är fulla med blod släpper de taget och lägger sig ner för att smälta maten. Vuxna fästingar lägger nya ägg för nästa generation.

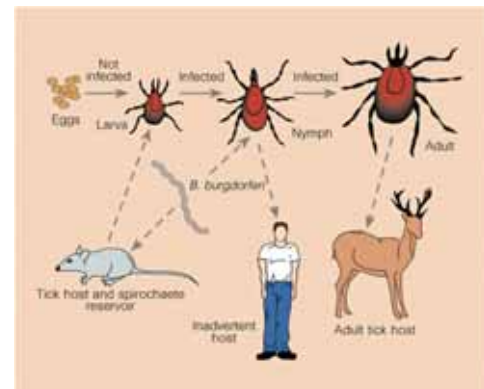
Fästingar trivs i lövskogs- och blandskogsvegetation. Men också ute i skärgården är fästingen vanlig.

Fästingen sitter oftast i högt fuktigt gräs eller liknande och väntar på att ett bra byte ska vandra förbi. Sedan vandrar den på den utsattas kropp tills den hittar en lämplig plats där den kan fästa sig. Fästingarna gillar varma, fuktiga och mörka ställen som t.ex. ljumsken eller armhålan. Men de kan också fästa sig på andra ställen.

Då den fäster sig sticker den sin sugsnabel genom huden. Vid fästingbett överförs borreliabakterier från fästingen normalt mellan 24-36 timmar. Ju tidigare fästingen avlägsnas desto mindre är risken att bli smittad.

Alla fästingar bär inte borrelia och risken att bli smittad varierar från land till land och olika områden.

Symptom

Symptomen är väldigt varierande och beror på individen själv. Därför är det svårt att upptäcka sjukdomen. Olika symptom är trötthet, stelhet, värk i kroppen, domningar, huvudvärk, hudutslag, svullenhet, feber, balanssvårigheter, yrsel, led- och muskelsmärter, och svullna lymfkörtlar. Andra symptom är hjärtmuskelinflammation, störningar i hjärtrytmen eller hjärtsvikt.

Den första varningssignalen av Borrelia är oftast en röd/blålig ring/rodnad eller ett område runt stället där fästingen tidigare har fäst sig eller sitter fast. Området blir gradvis större och större. Ringen kan också förekomma på andra ställen än runt bittet. Efter ett par veckor till månader sprids infektionen vidare med symptom från centrala nervsystemet.

En sjättedel av dem som får borrelia utvecklar så kallad neuroborrelia efter att ha haft smittan en lägre tid i sin kropp dvs. upp till månader, efter bittet.

Oftast börjar det med ont i ryggen, vanligen mellan skulderbladen och i nacken. Smärtan blir värre nattetid. Utan behandling kan man få en förlamning som drabbar speciellt ansiktsnerverna. Neuroborrelia kan även visa sig som en hjärnhinneinflammation, med feber, huvudvärk och stelhet i nacken. I några fall kan tyvärr denna sjukdom bli kronisk dvs. aldrig försvinna. Den förstör långsamt nervsystemet med förlamning, nedsatt hörsel och utveckling av demens. Många som drabbats av neuroborrelia lever med ständig muskel- och ledvärk. Neuroborrelia kräver omedelbar behandling och ofta läggs patienten in på sjukhus. Patienterna vårdas med antibiotikabehandling med direkt infusion i blodomloppet. Behandlingen är mycket långvarig, upp till åtta veckor.

I värsta fall kan man dö av borrelia, då t.ex. sjukdomen skridit så långt att man fått hjärtsvikt.

Hur kan man undvika att bli smittad av borrelia?

- Undvik att gå barfota i högt gräs
- Om du går i högt gräs kan du stoppa in byxbuntarna i stövlarna.
- Använd myggmedel/spray om du rör dig på ett "fästing" område. Det kan ge lite skydd.
- Använd ljusa kläder för att lätt se fästingar.
- Ät två klyftor vitlök per dag, det skrämmer bort fästingar (man delar nuförtiden ut vitlökskapslar till beväringar i Finlands armé)
- Kolla dig själv och ta bort eventuella fästingar.
- Kontakta läkare vid minsta tveksamhet och var uppmärksam på symptom.

En del som drabbas av borrelia blir friska utan att få några bestående följsjukdomar under sitt liv. Men utan behandling kan man få bestående skador bl.a. på huden eller i centrala nervsystemet.

Behandling minskar ändå risken för att man ska få symptom i nervsystem och leder senare.

Om man har fått symptom från nervsystemet, lederna eller hjärtat, kan det ta upp till två, tre år innan man blir av med dessa men den kan finnas i kroppen i tiotals år eller så blir man aldrig av med sjukdomen. I några fall utvecklas en kronisk sjukdom med bestående skador. Sjukdomen kan komma flera år efter att man har blivit biten av en fästing.

Bäst får du bort en fästing med en mycket spetsig pincett.

Om du blir fästingbiten

Ska du ta bort fästingen så fort som möjligt med en spetsig pincett.

- Ta tag om fästingen med pincetten så nära huden att du kan dra rakt ut. Du ska inte vrida för det kan göra att mundelar bryts loss och fastnar i huden och du ska inte heller smörja något på fästingen som t.ex. hudkräm eller nagellack eller pressa på fästingens bakre delar, eftersom det kan få fästingen att spy och smittoämnen överförs i blodomloppet lättare.
- Tvätta såret med desinfektionsmedel och tvätta händerna med tvål och vatten.
- Om du inte får loss fästingen skulle jag rekommendera att uppsöka läkare. Men du kan också vänta i några dagar. Då brukar det uppstå en liten inflammation och då är det oftast ganska enkelt att få bort kvarvarande delar med pincett eller nål.
- Kontrollera huden där du blev biten. Ett annat tips är att skriva upp i kalendern var och när man blivit biten eller rita med kulspetspenna runt bittet så att du kan följa med om det blir en röd ring kring bittet.
- Om du upptäcker någon rodnad eller om du får feber, huvudvärk eller andra symptom ska du genast uppsöka läkare.

Behandling

Som jag tidigare har nämnt ger borrelia symptom som liknar andra sjukdomar, vilket kan leda till feldiagnoser och felbehandlingar.

Det är viktigt att du besöker en läkare genast om du misstänker att du fått borrelia. Då kan eventuellt behandlingen påbörjas så snabbt som möjligt.

På tidigt stadium räcker det oftast med antibiotikatabletter under tio dagar. Men om du har utvecklat symptom från andra organsystem blir du inlagd och behandlad med antibiotika behandling med direkt infusion i blodådran. Alltså man ligger i dropp.

Dessutom kan borrelia bakterien byta form så att antibiotika inte fungerar och det gör bakterien mycket svårare att behandla.

Genom att ta blodprov kan läkaren vara säker på att man drabbats av borrelia. Men såklart finns det också undantag här. Det finns en risk att man har borrelia även om blodprovet visar negativt. Orsaken är att det kan synas i blodet först efter två till åtta veckor efter att man blivit biten. Läkaren kan som tur ta andra prov för att vara säker. Tyvärr finns det ännu inget vaccin mot borrelia.

Sammanfattning

Under de senaste åren har sjukdomen borrelia ökat massor. Det beror på att fästingarna har ökat och bl.a. hjortar sprider dem.

Tidningspressen älskar att skriva om Borrelia på somrarna. Enligt Hufvudstadsbladet (den 28 mars 2012) kommer det tyvärr att bli en fästingsrik sommar även detta år. En snörök vinter ger goda förutsättningar för ett rikligt fästingår, säger fästingexperten Kajsa Glemhorn på forskningscentret Station Linné på Öland.

Jag valde att berätta om Borrelia för att jag är intresserad av sjukdomen. Det beror på att jag själv upplever varje sommar ett litet obehag av fästingar. På somrarna då vi är på vår sommarstuga har jag själv "punkki-syn" nästan varje kväll för att kolla att

jag inte har fästingar på mig. Förut visste jag inte att vi hade fästingarna där men under de senaste åren har fästingarna ökat enormt mycket.

Min mamma blev för ca två år sedan smittad av borrelia. Det värsta var att det inte fanns någon läkare som trodde på min mamma då hon berättade hurdana symptom hon hade. Mamma var trött och hängig. Hade hjärtklappningar och värk. Samma dag som min julfest var hamnade mamma in på sjukhuset för hon mådde så dåligt. Då tog läkarna blodprov och fick fram att hon hade neuroborrelia. Hon fick genast dropp och låg där ett par dagar. Sedan fick hon en väldigt stark kur. Hon fick varje dag dropp.

Jag själv var mycket orolig. Allt hände så snabbt. Som tur är hon frisk igen och kan leva normalt. Men efter att jag såg i hur dåligt skick mamma var har jag verkligen förstått hur stora problem sådana små kryp kan orsaka. Det är en av orsakerna varför jag skrev om borrelia.

Fästingarna sprider också det livsfarliga TBE-viruset som ger hjärnhinneinflammation. Sjukdomen kallas också Kumlingesjukan. Som tur finns det vaccin mot detta virus. Här i Grankulla kan man vaccinera sig mot TBE då fästingsbussen kommer (den 20.4.2012 mellan kl.13-18) till stadshuset.

Jag vill varna och berätta för er att så små kryp som fästingar kan vara mycket farliga.

Rebecca Pitkänen

Som vi berättade i det senaste numret av Vassboken planerar miljöministeriet att inrätta naturskyddsområden i Porkala och Ingå. I vintras bad miljöministeriet om kommunernas utlåtanden. Det visade sig då att tanken på Porkala nationalpark ännu segt lever kvar inom kommunens ledning och hos naturskyddsorganisationerna.

Kyrkslätts kommunstyrelse gav i februari ett utlåtande till miljöministeriet och konstaterade där följande:

"Kommunen understöder att områdena i förordningsutkastet inrättas som naturskyddsområden för att bevara deras naturskyddsliga värden och traditionella landskap samt för att trygga hållbar användning av dem."

Så långt skulle allting ha varit bra om inte kommunen skulle ha fortsatt så här:

"Kommunen anser att det är skäl att inrätta Porkala naturskyddsområde genom en skild förordning, såsom förordningsutkastet beretts. Kommunen anser att det är viktigt att Porkalas naturskyddsområde i fortsättningen genom lag görs till nationalpark. Porkala naturskyddsområde är av avsevärd betydelse på riksomfattande nivå som allmän natursevärdhet och med tanke på att öka naturkännedom och intressen för naturen."

Också inom naturskyddsorganisationerna vädrar man än en gång morgonluft för nationalparken, tyvärr. Motiveringen är att det kommer så många turister till Noux (år 2018 besöktes Noux nationalpark av 343 700 personer) och Sibbo Storskog (98 700 besökare) att naturen slits ner, därför behövs Porkala nationalpark.

O heliga enfald! Skall vi då, jämfört med att inrätta verkliga naturskyddsområden som verkligen skulle skydda miljön, i stället bygga vägar, hotell, servicebyggnader, bryggor och hamnar m.m. på Porkala udde för hundratusentals turister? Vad annat skulle det leda till än att också Porkalas miljö på några år skulle förstöras, som nu sker med Noux och Sibbo Storskog? Och eftersom den yttre skärgårdsmiljön är mycket ömtåligare än på fastlandet skulle förstörelsen här dessutom bli mycket snabbare. För att inte tala om hur negativt det skulle inverka på oss människor som bor här.

Lyckligtvis verkar det som om miljöministeriet fortfarande varken har råd eller intresse för att inrätta ytterligare en nationalpark. Man kan ju dessutom hoppas att miljöministeriets tjänstemän är bättre insatta i ärendet och förstår de katastrofala följder för naturen som en dylik turistström skulle leda till och därför inte vill föra ärendet vidare. Men faran finns kvar så länge självutnämnda naturexpert vill göra "turistbusiness" genom att exploatera miljön och göra om Porkala till turistcentrum.

Jag ser det fortfarande som en viktig uppgift för Porkala Ungdomsförening r.f. att målmedvetet motverka alla planer på att förstöra naturen och miljön här. Dock känns det ju absurt att vi porkalabor hela tiden måste försvara oss mot dem som utan djupare kunskap om trakten och dess historiska bakgrund utropar sig själva till "porkala-miljö-specialister"...

Patrick Eriksson

VASSBUKEN ÖNSKAR ER ALLA EN SKÖN SOMMAR!

Rigårdsnäs 4.5.2019, foto: Erik Uddström

**RÄTT TILL ÄNDRINGAR I SOMMARPROGRAMMET FÖRBEHÅLLES.
FÖR DETALJERAT PROGRAM,
FÖLJ MED VÅR ANSLAGSTAVLA PÅ RIGÅRDSNÄS
OCH VÅRA HEMSIDOR www.porkalauf.fi**

VI FINNS OCKSÅ PÅ FACEBOOK

